

אשית עצות בנפשי

שיעורים ושיחות
ממורינו ראש
הישיבה שליט"א

פ"ב
שנה ב'
פרשת שמות
תשפ"ה

השיעור השבועי
לאברכים פרשת ויגש

שאלות ותשובות
אחרי השיעור

לשמיעת השיעורים
קול ברסלב: 1212-444-9191

– פנימי –

יוצא לאור על ידי תלמידי היכל הקודש
בני ברק יצ"ו

להערות והארות: ushiseb@gmail.com

ליל שישי פרשת ויגש תשפ"ה

בעיר לינדן נ"י.

אחד לכל המשפחה, לא צריך מנורה, או חנוכיה כמו שהם קוראים לזה, אבל משום מה בגיל הנישואין אנשים לא מקפידים על מהדרין ומחמירין, בקושי מקפידים על ההלכה של בן שמונה עשרה לחופה, מספרים שהרה"ק מסאטמאר זי"ע נפגש עם ראש ישיבת לעיקווד, הגאון ר' אהרן קאטלער זצ"ל, כוונת שני הגדולים היתה רק להרבות תורה ולהאדירה, ולבנות את הדור מחדש, אחרי החורבן, עם קדושתן של ישראל, והרה"ק מסאטמאר שאל את ר' אהרן, מה יהיה עם גיל הנישואין, כתוב 18 לחופה, שם רק נכנסים לישיבה גדולה בגיל 18, ואחרי זה נוסעים לארץ ישראל וכו', בגיל 24 מתחילים לחשוב על חופה, ענה לו ראש הישיבה, אצלינו מתפללים 'שמונה עשרה' ארוכה, ענה לו הרה"ק מסאטמאר, אם מאריכים בשמונה עשרה, מפספסים 'קדושה'.

רבינו הסתיר את עצמו בתחילת דרכו

רבינו נולד בבית קדוש, בביתו של הבעל שם טוב הקדוש זי"ע, במעזיבוז', אבל התחתן בצד השני של אוקראינה, בעיירה אוסיאטין, ליד מדוודיווקא, כשרבינו נכנס לחדר יחוד, עם הכלה הרבנית, הוא חייב אותה להישבע, שהיא לא תספר על גדולתו, והיא נשבעה שהיא לא תספר, ורבינו לא רצה להתגלות בימים ההם, אי אפשר בכלל לחאר באיזה מצב נעלה רבינו היה באותם הימים, הרי את ספר המידות רבינו כבר כתב בגיל 11, וכשרבינו

החבורה בלינדן

אני מאוד שמח לבוא לבקר כאן, את החבורה היפה בעיר לינדן, חבורת היכל הקודש, אני מקבל דרישות שלום מאוד יפות ממכם, אנשים מחיים את עצמם כאן, נכנסים לכאן ורואים את השמחה באויר, וזוכים לחיות נפשות ישראל, מדברים כאן את דיבורי רבינו.

הנישואין בצעירות

אנחנו עומדים עכשיו במוצאי זאת חנוכה, וצריך לקחת את החנוכה לכל השנה, אבל קודם נדבר קצת על פרשת השבוע, יש השבוע דיבור יפה מרבינו, בסוף הספר 'חיי מוהר"ן', סימן תר"י, על פרשת השבוע, התחזקות גדולה, אבל נקדים קצת כמה הקדמות כדי להבין על מה מדברים כאן, רבינו היה פלא גדול, בסוף ימיו היה בקושי בן 38 שנים, כמו האריז"ל, וכבר עברו מעל מאתיים שנים מפטירתו, ומיום ליום יותר ויותר אנשים מחיים את עצמם בדיבורי רבינו, בזמנים האלו של רבינו התחתנו בצעירות, רבינו התחתן בגיל 13, גם ר' נתן ובניו התחתנו בגיל 13-14, ככה נהגו אז, כמו שכתוב בשולחן ערוך [אבן העזר סימן א'] מצוה מן המובחר להינשא בגיל שלש עשרה, בחנוכה כולם מקפידים להיות מ'מהדרין מן המהדרין', נותנים מנורה לכל ילד, ובכל יום מוסיפים נר, אף אחד לא מחפש לצאת את ההלכה הפשוטה, של נר איש וביתו, נר

אחר מרבינו, והבין שיש כאן צדיק נסתר, ומיד התחיל לבקש מחילה מרבינו שהוא נתן לו סטירה, והתנצל, ואמר שהוא יחזור לחמיו להגיד שחתנו צדיק גדול, אמר לו רבינו, אני מוכן למחול לך רק בתנאי אחד שלא תספר כלום לחמי, ואמר הרב שהוא לא יכול, הוא חייב להגיד לחמיו שידע מי חתנו, ואמר רבינו שלא ימחל לו, עד שהגיעו להסכמה שרק יגיד לחמיו שלא יתערב במה שחתנו עושה, ואז רבינו מחל לו, ורבינו הרי הסתלק בצעירותו, והרב הזה עוד היה חי, ורק אז הוא סיפר את הסיפור כי רבינו כבר לא היה חי, והוא סיפר את זה לאחד מתלמידי רבינו, ר' חייקל.

תחילת ההתגלות

ורבינו התפרסם אחרי שהיה יארציט לחמיו, והוא הניח תיקון, וחיפשו איזה אברך שיקריא איזה משנה, יש מעליך את המקוה וכו', ואמר לחתנו, לרבינו, שיגיד משנה, ורבינו התחיל לקרוא את המשנה, וחמיו התעלף במקום, וסיפר שאבא שלו הגיע אליו ואמר לו, מה אתה מזלזל בחתנך, אתה יודע מה המשנה שלו עושה בשמים, ואז נודע קצת מגדולתו של רבינו, ורבינו ראה שהוא כבר לא יכול להתחבא, ובערך בגיל עשרים התחילו לדעת מרבינו בעולם, אבל גם את כל מה שהיה בשנים האלו עד התקרבותו של ר' נתן, אנחנו לא יודעים כלום, כי כל מה שיש לנו, יש לנו רק על ידי ר' נתן, ובעז"ה שבסו"ה הבא, בליל עשרה בטבת, נדבר מר' נתן, השבוע אני הגעתי אליכם, ואני רוצה שבשבוע הבא, תבואו אתם אלי, יהיה סעודת הילולא יחד עם מגבית למוסדות 'היכל הקודש' בארץ ישראל, אני לא מבקש מאף אחד כסף, אני רוצה שתבואו לחזק את המוסדות, וזה יהיה בעז"ה חינוך בעבורי, בעז"ה הגבאים יכריזו לפני קריאת התורה, שביום חמישי יתכנסו יחד להילולת ר' נתן במאנסי, על כל פנים, אנחנו מכירים

יצא מהחופה, הוא התחיל לשחק שם עם בני הנעורים, וחמיו של רבינו מאוד כעס, כי הוא ידע שהוא לוקח לחתן את הנכד של הבעש"ט, ורבינו היה עושה את עצמו כעם הארץ ולא יודע כלום, ובזמן הזה רבינו התחיל להכיר את כל השדות והיערות באיזור, וראה שיש שם נהר, ודאג לעצמו לאניה קטנה, וכך היה בכל בוקר יוצא על האניה ועובר את הנהר לצד השני, ושם אין נפש יוצא ובא, ושם היה עורך את עבודתו כל היום, בתורה ובתפילה, יש המון המון סיפורים שהיו שם, כשנסע עם האניה הוא ביקש מהקב"ה שיכניס לו דגים, שיוכל להביא הביתה משהו לרבנית, הרבנית בת 13... בגיל שנכנסים אצלינו לבית ספר, והדגים קפצו פנימה.

הרב שגילה את רבינו

ופעם אחד הגיע רב אחד לעיר הוסיאטין, וחמיו של רבינו תינה את לבו לפני הרב, שהוא לקח חתן נכד הבעש"ט, והוא לא יודע כלום, אמר הרב שזה לא יכול להיות, אמר לו חמיו של רבינו, תן לו לקרוא, ותראה שהוא לא יודע כלום, ולקח הרב משניות, ונפתח לו בפרק שני מסכת בבא קמא, משנה ג', ואמר לו לקרוא את המשנה 'הכלב והגדי שקפצו מראש הגג', והמשניות היו בלי ניקוד, ורבינו שהיה כבן 14, רוצה להיות בהצנע ובהסתור, וקרא את המשנה ואמר: הכלב והגדי שקפצו 'מארש', והרב נתן סטירה לרבינו, ורבינו בכה, מה עשה הקב"ה, הרב הזה סיים את מה שהיה צריך לסדר בעיר, וחזר לביתו, ובדרך ביער הוא שומע איזה קול נעים ומתוק בשירי געגוע להקב"ה, וביקש לבעל עגלה שילך לפי הקול, כי הוא רוצה לשמוע את הקול, ונכנסו פנימה, וראה איזה אברך עטוף עם טלית ותפילין, מתפלל עד כלות עם נעימות נפלאה, הרב המתין עד לסוף התפילה, הוא כל כך התמוגג מכל מילה, וכשרבינו סיים להתפלל, רואה הרב על האברך, שזה לא

והורידו את גופו הקדוש לים, וכולם ראו מחזה הוד, איך שיש מעל גופו עמוד האש, עמודא דנהורא עד השמים, והגיע עד לעיר איזמיר, ובעת שהתסלק הצדיק הגדול ה'שבט מוסר', הוא הודיע לחברה קדישא שלא יניחו אף אחד לידו, ורק כשיגיע צדיק אחד מהים כשעמוד האש מלווה אותו, יניחו אותו לידו, ואכן הטמינו אותו ליד השבט מוסר, ואח"כ הגיע ר' לייבל בחלומו לרבינו, וביקש ממנו שיקרב את בניו אליו, רוב בניו אכן התקרבו, ואף חתנו ר' יודל התקרב לרבינו על ידי סיפור נפלא.

לטעון טענות ושיחות עם הקב"ה

כל זה היה הקדמה, וכעת ניגש למה שכתוב בחיי מוהר"ן סימן תר"י, פעם אחת שאל רבינו את ר' יודל, שיאמר לו איזה דבר מרבו הרה"ק ר' פנחס מקאריץ זי"ע, אמר לו ר' יודל, שרבו ר' פנחס דקדק על הלשון שאנו מתפללים: אשמנו בגדנו גזלנו וכו', למה אנחנו אומרים בלשון רבים, היה לנו לומר בלשון יחיד, אשמתי בגדתי גזלתי, אלא הכוונה שאנו אומרים כביכול בלשון טענה אל הקב"ה, רבש"ע, אנחנו אשמנו יחד, כי אם לא היית נותן לי כח ורשות לא הייתי יכול לחטוא, זה לא תירוץ ח"ו כי הבחירה ביד כל אחד, אבל זה סוג של בקשה ותפילה, ורבינו כל כך התלהב ואמר לו: גם אני מפרש כך את הפסוק בפרשת השבוע, ויגש אליו יהודה, יהודי ניגש אל הקב"ה ומבקש מחילה על עוונותיו, ואומר, בי אדוני, רבש"ע אתה נמצא בי בתוכי, אם היית נוטל ממני את הכח לא הייתי יכול לחטוא, ומיד אומר האדם אל הקב"ה, אל יחר אפך בעבדך, כי אין אני רוצה לפטור עצמי בטענה זו, כי אני יודע שאני החייב, אני רק רוצה שתפילתי תתקבל באזניך, ידבר נא עבדך דבר באזני אדוני, אבל אני יודע שאני חייב על מעשי ואני רוצה לשוב בתשובה.

את רבינו רק מעשר השנים האחרונות של רבינו.

הצדיקים הקדושים שהתקרבו לרבינו

התגלותו של רבינו התחילה אחרי שחמותו נפטרה, וחמיו התחתן עם אשה אחרת, והיא הוציאה את הדברים של רבינו מהחרון שהיה לו, ואז יצא רבינו למדווידיוקא, ושם התחיל ההתקרבות הגדולה לרבינו, רבינו היה בקושי בן עשרים, והגיעו אליו שם צדיקים קדושים, בעלי רוח הקודש, שהיו מבוגרים מרבינו כארבעים שנה, המגיד מטירהוויצא שהיה מגיד ומשמש ברכנות בשמונים עיירות, הוא היה בין אלו שנתנו 'הסכמה' על סידור התניא, והוא עזב את כל הרבנות שלו, ונכנע לרבינו, וכך היו עוד הרבה צדיקים גדולים וקדושים, אחד מהצדיקים היה ר' יודל מדאשיב, אז עוד לא קראו לאנשים עם שמות משפחה, קראו עם שם העיר, הוא היה תלמידו של הרה"ק מקאריץ, הוא היה חתנו של צדיק גדול בשם הרה"ק ר' לייבל מסטרוסטיניץ, אחד מתלמידי הבעש"ט הק' זי"ע, יש הרבה סיפורים על ר' לייבל, מספרים שכשהוא נסע באוניה לארץ הקודש, פתאום הגיחה ממעמקי הים, חיה ענקית ואימתנית, אשר היתה יותר גודלה מהאוניה, והיא פתחה את פיה ולועה ומאיימת לבלוע את כולם, וכולם היו שם בפחד נורא, ואמרו את זה לר' לייבל, והוא לבש טלית ותפילין, והחיה נעלמה, ומיד התחיל הצדיק להרגיש לא טוב, ואמר שהוא הולך להסתלק מהעולם, ואמר לנוסעי האוניה, אני רואה שאני צריך ללכת מהעולם, ואילו היה איתי חתני ר' יודל מדאשיב היה ביכלתו לעצור זאת ולא ליתן לי ללכת מהעולם, אבל כעת שהוא לא כאן, הגיע זמני ללכת ונגזרה הגזירה, ואני מבקש ממכם, תניחו אותי על מדף של עץ, ותניחו אותי על המים, אני כבר יגיע לאן שאני צריך להגיע, ותוך זמן קצר עצם את עינו ועלתה נשמתו השמימה,

אנחנו לכל הפחות גונבים זמן כדי להתפלל לפחות שחירת מנחה מעריב, כי את זה קבעו בשו"ע, ואז אנחנו מקיימים את כל מה שכתוב בשו"ע, לעמוד במקום אחד, ולטיול ידיים וכו', כי ראו שאם לא יקבעו את זה בהלכה, זה לא יתקיים, אבל האמת היא שעיקר התפילה זה להשיח את הלב ולהתבודד אל ד', וכשיהודי נופל הוא חוזר אל הקב"ה ואומר לו, רבש"ע בי אדוני, תעזור לי, יש לי נסיונות נוראים, אני מרגיש שאני נשרף, וכך היו מדברים אל ד' בכל הדורות, ואת זה רבינו מביא לנו.

כשאתה לבר בבית – תדבר אל ד'

אני אומר תמיד לאברכים, תן לאשתך ללכת להורים שלה, היא רוצה ללכת, תן לה, חז"ל אומרים שכך דרכה של אשה, לרוץ לבית אביה אחרי הנישואין, אל תחשוב שאתה לא נשוי טוב, כך היא דרכה של אשה, שהיא מתגעגעת לבית הוריה, היא נמצאת בבית ריק וקטן, ורוצה לחזור להוריה, ואני מבקש מהאברכים, תתנו לה ללכת, ותתנו לה לדבר בטלפון עם אמא שלה, ועם אחותה, אל תמשוך את החוט כל הזמן, כשאני התחתנתי היה טלפון רק עם חוט, היום עם הפלאפון כבר אי אפשר למשוך את הכבל, אבל למה אתה כועס ומתעצבן שהיא מדברת עם אמא שלה ואחותה, ואם אתה שואל מה תעשה בזמן הזה, אני יגיד לך, בזמן הזה תלך לפינה, ותדבר אל ד', תודה לו על כל הטוב שיש לך, ותבקש ממנו על כל מה שאתה צריך.

כשאתה לך מזה לעשות – תפתח משניות וחומש

ואם אתה מחפש עוד מה לעשות כשאשתך עסוקה עם משפחתה, קח את המשניות, רבינו נתן לנו דרך הלימוד, דרך נפלא של לימוד התורה, אפשר לשבת בבית עם משניות ולגרוס, אשתך יכולה ללכת

חסידות ברסלב לא עשתה שום דבר חדש – רק לדבר אל ד' ולטעון אל ד' כמו הצדיקים הקודמים

יש טענות על חסידי ברסלב, למה הם הולכים עם הספרים שלהם לאנשים מחסידות אחרת, האנשים טוענים, יש לנו את הדרך שלנו, ולמה מביאים לנו דברים חדשים, והאמת היא, שחסידות ברסלב הולכת עם כל דרך ודרך, רבינו רק נותן לנו דרך להתחזק בעבודת השם, לפי הדרך שלו, רבינו רצה שנדבר אל ד', ושנשיח את הלב אל ד', וכפי שאמר הרה"ק מקאריץ שיטען האדם טענות להקב"ה, ורבינו אמר, ביני לבין משיח אין הבדל, רק כעת יש בחירה, כי גם משיח יגיד לכולם לדבר אל ד', ולהשיח את הלב אל ד', ולכן נקרא משיח בלשון 'משיח אילמים', לדבר אל ד', להשיח את הלב, לספר לו הכל, רבש"ע אני צריך ישועה, רבש"ע אני צריך פרנסה, מה שאני רק עושה אני לא מצליח, בסוף השבוע אני עושה חשבון ואני רואה שאני סתם טוחן מים, ואני מלא בחובות, ואני צריך כאן לפרנס משפחה.

ככה התפללו בדורות הקודמים

הדיבורים האלו הם עיקר התפילה, הרמב"ם בהלכות תפילה כותב: מצוות עשה להתפלל אל ד', דכתיב ולעבדו בכל לבבכם, ואמרו חכמים, איזו היא עבודה שבלב, זו תפילה, ובתוך דבריו כותב הרמב"ם שבהתחלה כל אחד היה מתפלל בלשונו, בחור היה מתפלל על שידוך, ואברך היה מתפלל על שלום בית, ואומר: רבש"ע, ברוך ד' שהתחתנתי, אבל איך זה עובד, איך זוכים לשלום בית, והתפללו על בנים, אבל אחרי זה ראו אנשי כנסת הגדולה את הגלות הנוראה, וראו איך הגלות מתארכת, והבינו שאם לא יתקנו נוסח קבוע, ישכחו לגמרי מענין התפילה, אנחנו רואים את זה על עצמינו, כמה שרבינו מאריך ומדבר מענין התפילה,

ואת הרוח הקשה שלו, על ידי שידבר איתו ברכות, מענה רך ישיב חמה. אברך אומר, אשתי כזאת עקשנית, היא לא מסכימה לשום דבר, העצה היא לדבר יפה, לדבר רך, עם הרבה סבלנות, אף אחד לא חכם יותר משלמה המלך החכם מכל האדם, ושלמה המלך אמר 'מענה רך ישיב חמה', אל תגיד שאת אשתי אי אפשר לשכנע, צריך לדבר אליה יפה, ולדבר אליה ברכות, אבל צריך המון סבלנות, לפעמים שבוע לפעמים חודש ולפעמים שנה, ולפעמים כמה שנים, בן אדם שרוצה שלום בית טוב ואמיתי, יתאזר כמה שנים, ויצליח לרכך את הטבע הקשה ביותר.

לחפש נקודות טובות

ובזמן הזה כשמתאזרים בבית בסבלנות, יש לחפש בה נקודות טובות, אחד מהעניינים הגדולים בברסלב, זה לחפש נקודה טובה בכל אחד, אני לא מדבר ח"ו ממסיתים ומדיחים נגד האמונה, ירחם השם, אני מדבר על כל יהודי אחר, יהודי שמאמין בהקב"ה, אבל הוא נפל לאן שנפל, צריך לחפש בו נקודות טובות, כל עולם הטיפול והריפוי והפסיכולוגים, מגיעים בסוף לעצות של רבינו, כל החכמות נמצאים בספר הקדוש ליקוטי מוהר"ן, אם מסתכלים על משהו בצורה יפה, אפשר להפוך אותו מקצה לקצה, חייבים לראות באשה דברים טובים, ומי שרואה בה רק רע, יש לו להתבודד אל ד' ולהשיח את הלב, ר' נתן אמר לתלמיד שלו, אם אני רואה משהו רע בכך אדם, זה סימן שעוד לא עשיתי היום התבודדות, ואם אני יודע שכבר עשיתי התבודדות, אז כנראה שלא עשיתי מספיק התבודדות, מה קרה כבר שאשתך לא כזאת בעלת הבית, הרי גם אתה לא ממש בעל הבית, נכון שאשתך לא כמו אמא שלך, אבל גם אתה לא כמו אבא שלה, אתה לא רוצה שהיא תגיד שאבא שלה קם בכל יום בארבע לפנות בוקר, וכמו שאתה לא רוצה שהיא

לחברה, היא יכולה לצאת להתאוורר, היא יכולה ללכת לאחיות שלה, ואתה בינתיים תלמד קצת חומש, אנשים מאוד מפחדים ללמוד חומש בלילה, זה נכון שלא כדאי ללמוד חומש בלבד, כפי שכתוב מהאריז"ל לא ללמוד מקרא לפני חצות, אבל אם אתה עובר על הפרשה שנים מקרא ואחד תרגום, זה כבר לא מקרא, תרגום זה כבר תורה שבעל פה, ומי מדבר אם מסתכלים קצת ברש"י, אז זה ממש תורה שבעל פה, אותו דבר בנוגע תהלים, אנשים מפחדים לומר תהלים בלילה, אבל צריך לדעת שנפסק מהרה"ק מבוטשאטש זצ"ל שמותר להגיד תהלים בלילה, כי אומרים את זה בדרך תפילה ובקשה, וזה לא נחשב פסוקי מקרא שלא קוראים בלילה, תן לאשתך לצאת וללכת להוריה, ואם אתה משועמם, תפתח משניות, תפתח חומש, תפתח תהלים, אתה יכול ללמוד את כל השיעורים שלך, תקבע לעצמך שיעור בגמרא, שיעור במדרש, שיעור בהלכה, שיעור בכל חלקי התורה, קצת בכל דבר, בהתחלה לא מבינים, כי אדם שלא שמר על עינו, ולא שמר על עצמו כראוי, המוח אינו מסודר כל כך, ולא יכול להבין מיד את התורה, וכשהוא מתחיל ללמוד המוח מתחיל לרוץ ממקום למקום, ולכן בהתחלה גורסים אף אם לא מבינים, מתחילים וגורסים משניות, ולאט לאט מבינים.

עם רכות אפשר הכל לפעול בבית

וכששאתך חוזרת הביתה, תשב איתה קצת ותדבר איתה, ואז מגיע אברך ואומר אשתי קשה מאוד, אי אפשר להכניע אותה, כדאי מאוד להסתכל בדברי האור החיים הקדוש בפרשת השבוע, ממש בהתחלה, ויגש אליו יהודה, למה דיבר יהודה כל כך רך וכל כך יפה, ומבאר האור החיים הקדוש, שלעולם השבטים הקדושים לא רצו לדבר עם מצרי, עם עובד עבודה זרה, אבל כשראו כמה יוסף כועס עליהם, הבינו שיש להם עצה אחת לשבור לו את הכעס

אומר כך, אם לא הלכת יום אחד למקווה, אתה עדיין לא גוי, ואם יום אחד לא הנחת תפילין דרכינו תם, אתה עוד לא גוי, ואם לא אמרת את הקרבנות לפני התפילה אתה עוד לא גוי, אל תוריד את עצמך כל כך, גם גוי טמא שהלך למקווה הוא נהיה יהודי, ואם יהודי הלך פעם אחת למקווה, על אחת כמה וכמה, אברך אומר שהוא מרגיש שהוא ממש גוי, כי עברו ימי החנוכה והוא לא אמר את ה'לשם יחוד', עוד לא נהיים מזה גוי, כמוכן שצריך להגיד את הלשם יחוד, אבל עוד לא נהיים גוי, האברך אומר שלפני שנים, הוא היה הרבה יותר בוער, ועכשיו הוא מרגיש גוי, אני לא יודע בדיוק מה היית לפני שנים, אולי לפני שנים היה לך הרבה נערוון [כפייתות] בהדלקת נר חנוכה, יש אימרה מאוד חריפה, קשה להגיד את זה, יש אנשים שעובדים את השי"ת, ויש אנשים שעובדים את הנערוון שלהם, צריך את כולם לדון לכף זכות, אבל יש כאלו שאומרים, ארבעים שנה לא החסרתי... זה לא עבודת השם, עבודת השם זה כשכן מחסירים ועדיין חזורים אל ד' ולא שוכחים ממנו, ועובדים רק אותו.

לעזור בבית – זה עבודת השם

ואם היא צועקת על הילדים, זה רק סימן כמה קשה לה בבית, אז תלך הביתה ותעזור לה, כשיש ילדים קטנים בבית, יש חיוב ללכת הביתה ולעזור, עזוב תעזוב עמו, אחרי זה כשהילדים כבר גדולים, וכבר מחתנים את הילדים, אפשר כבר לחזור הביתה ברוגע ולאכול ארוחת ערב, אבל כשיש ילדים קטנים חייב הבעל לרחם על אשתו ולהיות בבית, הילדים הקטנים מגיעים הביתה בשעה 3 אחה"צ, אחרי זה הגדולים יותר בשעה 4, והגדולים עוד יותר בשעה 5, ובשעה 6 יש בהלה גדולה בבית, והאברך עסוק במשרדו, הוא מנהל את כל ענייני העולם, מה קורה עם אילן מאסק ועם טראמפ, כבר מזמן סיים לעבוד, אבל יש 'לחיים' במשרד, יש שם בקוקי

תמדוד אותך מול אבא שלה, כך אתה אל תמדוד אותה מול אמא שלך.

נקודות טובות בעצמינו

אותו דבר זה לחפש נקודות טובות בין אדם לעצמו, כשבן אדם אומר לעצמו כל הזמן כמה שהוא כלום, הוא לא יצליח להתרומם ולהתקדם, הוא חייב למצוא בעצמו נקודות טובות, זה לא כל כך קשה לחפש נקודות טובות בעצמינו, ברוך השם שאני יהודי, ברוך השם שאני מהול, ברוך השם אני זוכה להניח תפילין כל יום, ברוך השם שאני מניח תפילין, ויש לי מזוזה, אני ממש מיליונר עם הדברים האלו, ומי שרוצה לעשות לעצמו שיעור בתיקוני זוהר, יזכה ויראה שם הגדולה של תפילין ושל ציצית, ושמירת שבת, ומזוזה, הם אלו הדברים ששומרים על האדם בעולם הזה ובעולם הבא, אנחנו מיליונרים, זה נכון שיש לנו עוד הרבה לתקן, ואנחנו עוד נתקן בעז"ה, אבל דבר ראשון צריכים לראות בעצמינו את הנקודות הטובות.

לא מספרים בבית את כל הכאב

ובכלל כדאי לדעת, שאברך ששבור בעצמו, לא צריך לספר לאשתו את מה שהוא מרגיש על עצמו, פעם הגיעו אלי בני זוג, והיא אמרת שבעלה אומר לה, שהוא הבן אדם הכי גרוע, והוא מרחם עליה שהיא התחתנה איתו, ושהוא מרגיש ממש גוי, והיא אמרת שהוא אומר את זה כל יום, והיא כבר מתחילה להאמין לו, את כל הדברים האלו לא אומרים לאשה, את זה אומרים להקב"ה בהתבודדות, או שיש מורה דרך ואפשר לספר לו והוא יחזק אותך, אבל לאשה לא מדברים כך.

יהודי לא נהיה גוי כל כך מהר

ובטח שלא אומרים שאתה מרגיש 'גוי', אתה אולי לא יודע מה זה גוי לכן אתה

טובות וחמימות, הרי הילד צריך קצת אהבה וחמימות, עשו פעם מחקר שלקחו תינוקות והביאו להם את החלב עם צינורות לתוך הפה, ולא קיבלו מגע של אמא, וכמה מילים טובות של אמא, וכולם מתו בסוף, כי ילד קטן חייב לקבל חמימות ונשמה, ואם הילד לא קיבל את זה, ואף אחד לא אמר לו כמה הוא ילד טוב ויקר, וכולם קינאו שם שכל הבית מסודר והכל דופק, ואף אחד לא ידע שזה גוף בלי נשמה, וכך הוא מתחתן, מאוד קשה לשנות את זה ביום אחד ובחודש אחד, זה לוקח זמן, והבעל מגיע ורואה שאשתו בוכה, והיא בעצמה לא יודעת למה היא בוכה, ואחרי זה היא בוכה על זה שהיא בכתה, ואחרי זה היא בוכה כי היא מרחמת על הבעל שנשוי לאשה שבוכה ושבורה, לא מספיק שאני שבורה אני שוברת גם את בעלי, ואחרי זה היא בוכה על כל העולם שהולך להיחרב, ועל כל צרות ישראל שהיא קראה בשבת במגזינים, וכל החכמים שמתראיינים שם עם כל השטויות שלהם, ואז חייב הבעל לתת המון מילים טובות, ולהגיד לה כמה היא כן טובה והיא כן שווה, ואז היא כורתת ברית.

על ידי תפילה אפשר הכל

וכשהאדם רואה שהוא לא יכול לבנות את אשתו, והוא רואה שאשתו לא בעלת הבית, והכל מבולגן, והיא שבורה, והוא לא מצליח לתת לה מילים טובות, והוא לא יודע מה לעשות, תמיד יש את העצה של רבינו, ללכת ולהשיח את הלב להשיי"ת, וגם אם אין לך דיבורים אל ד', רק תשב ותגיד לו: רבונו של עולם, רבונו של עולם, רבונו של עולם, אני זוכר בחתילת התקרבותי, עבודת ההתבודדות היתה עבודה כל כך קשה, אני זוכר שהלכתי לשיעורים של מוהרא"ש, וזה היה נשמע כל כך פשוט וקל, לדבר אל ד', אבל במציאות זה לא הלך, איך מדברים אל ד', והתחלתי להגיד רק את המילים, רבונו של

י"ש, והוא צריך לדעת בדיוק כמה אנשים היו בכ"א כסלו בכל התאספות, בצד הזה ובצד הזה, לך כבר הביתה, אשתך באפיסת כוחות, ללכת הביתה זה עבודת השם, ללכת הביתה זה היהדות, ואז הוא שואל איפה זה כתוב שבעל צריך לעזור לאשתו, זה העבודה של אשתי, והוא הולך ומחפש חבורה כאן וחבורה שם, לך כבר הביתה ותעזור בבית, זה הבית שלך, לך הביתה בשעות הערב, ותקרא קריאת שמע עם ילדיך כשהם הולכים לישון, תלמד אותם איך קוראים קריאת שמע, ר' נתן גם היה יכול לברוח וללכת לישון מוקדם, כי ר' נתן לא פספס חצות אף פעם, ואף על פי כן הוא המתין עד שהילדים חזרו, ואמר, אני רוצה לקרוא איתם קריאת שמע, אני רוצה ללמד אותם איך לעשות ברכות, זו עבודת השם.

לבנות את האשה

ואז יש אברך שאומר, אשתי תמיד שלילית, לא קרה כלום, חז"ל כבר אומרים את זה, שטבע האשה נמשכת לעצבות, ואז הוא מתלונן ואומר, אשתי גולם, גם את זה אומרים חז"ל, לומדים עכשיו את הגמרא בסנהדרין, בדף כב: אומרת הגמרא אשה גולם היא, ואין כורתת ברית אלא למי שעשאה כלי, צריך לבנות אותה, לעשות ממנה כלי, ככה מוהרא"ש היה מסביר את הגמרא, שאשה כורתת ברית למי שבונה אותה, נותן לה מילים טובות, ועושה ממנה כלי, להגיד לה כל הזמן כמה שהיא כן שווה, וכמה שהוא מודה להקב"ה שהוא נשוי איתה.

סבלנות והרבה מילים טובות

לבנות את האשה זה משהו שלוקח זמן, כי לפעמים אשה מגיעה ממקום ששברו אותה כל הזמן, או ממקום ששם הכל עבד טכני, הבית היה תמיד מסודר, אבל לא היה שם נשמה, לא נתנו שם מילים

אם יש לך עדיין לא חייבים להכין, תעשה סעודה יפה, סעודה פשוטה ויפה, כשהחתן מגיע אתה שם בשולחן את הכלים היפים? שבוע שעבר כשהשבת הגיעה, הנחת כלים פשוטים של חד פעמי, ועכשיו שחתן הגיע, או שכלתך הגיעה, עכשיו תניח כלים יפים, וכי השבת לא כל כך חשובה לך כמוהם, אני מניח כל שבוע כלים יפים, לכבוד השבת, אבל אם הייתי מניח כלים חד פעמיים, לא הייתי מניח משהו יותר יפה בגלל אורח שהגיע, אתמול היה אצלי בבית סעודת ראש חודש, לתומכי הכולל, ואשתי שאלה איזה כלים לשים, אמרתי לה כלים מנייר, מי שמגיע שיראה את האמת, ככה אני חי, וככה אני אוכל באמצע השבוע, אבל בשבת נכבד את השבת, אברך אחד אמר לי, שאשתו עוד מכניסה אצבע בפה... ועכשיו הוא מחתן את הבת, והוא לא רוצה שחתנו יראה את זה, הוא מאוד מתבייש, אמרתי לו, מה יש לך להתבייש, העשירים האמיתיים עושים ככה, נראה לי שאילן מאסק עושה את זה, למה אתה חושב שזה משהו תינוקי, הוא אומר שכל השלום בית שלו מתפרק, ואני לא מבין, האם בגלל חתנו הוא מפרק את השלום בית, מה יקרה עם חתנו יראה שאשתו מכניסה את האצבע בפה, לא קרה כלום, לא משנים את הבית בגלל מישהו אחר.

לעשות סעודות שבת יפות

בסעודת שבת לא צריך להכין הרבה 'תורות', מסכנים הם אלו שרוצים להיות אנשים מכובדים בימי העמידה, הם מדפיסים לעצמם גליונות בערב שבת, וכל הסעודה אומרים 'תורות', מה קרה איתכם, תמשיכו לעשות סעודה יפה כמו שעשיתם בכל השנים, ואם אתה רוצה להיות 'בעל תשובה', תבוא לריבנו, רבינו ילמד אותך דרכי התשובה, הוא ילמד אותך שכדאי לרקוד מסביב לשולחן, ואם אתה ממש רציני, תרקוד עוד קצת,

עולם, רבנו של עולם, רבש"ע פתח לי את הפה שאוכל לדבר אליך, וזה לקח ימים ושנים, אני לא רוצה להגיד כמה שנים, כדי לא לייאש את האנשים כבר מראש... אבל ברוך השם, לאט לאט מתחילים לדבר עוד ועוד, מקבלים שכל הישר, מתחילים להיות עם קצת יותר מוח ויותר בהירות, ויש כבר את היכולת להתחיל לבנות את האשה, ואפשר לתת לה הרבה מילים טובות.

לדבר יפה – זו המתנה לילדים

אי אפשר לקנות אשה עם מתנה, זה נכון שצריך לתת מתנות מזמן לזמן, אבל זה לא המטרה, הכמה מילים שכותבים יחד עם המתנה, הרבה יותר מהמתנה עצמה, המכתב הקטן חשוב פי אלף מהמתנות, תכתוב כמה מילים: תודה שאת כל כך מסורה אלי, ואם עשיתי משהו, אני מבקש סליחה. המילים האלו כל כך חשובות, תן מילים טובות בבית, הילדים רואים את זה, והם נהיים כל כך בשמחה מזה, זה מרגיע אותם, ילדים מאוד נבהלים כשרואים את האבא והאמא צועקים זה על זה, הם מתחילים לבכות, הם לא רוצים ללכת הביתה מהתלמוד תורה ומהבית ספר, הם מפחדים, הם לא בטוחים בעצמם, מה יקרה כאן, שוב יהיה צעקות בבית, ולכן צריך מאוד להיזהר לא להעיר אחד לשני בפני הילדים, שהילדים יראו רק הדברים הטובים והמשמחים, וכשהילד שלך שואל אותך אם מותר לו לעשות כך וכך, תגיד לו, תשאל את אמא, ואמא תגיד לשאול את אבא, כורתים ברית אחד עם השני, זה כל כך בריא לילדים כשההורים מתנהגים יפה אחד לשני.

לא לחיות למען האחר

מה אתם עושים בשולחן שבת? אתם מכינים הרבה 'תורות'? אם אין לך חתן בשולחן מה אתה צריך להכין תורות? גם

שהאמא צועקת עליהם, אז מה, מותר לה לצעוק, בחור אומר, אבא שלי מעיר לי כל הזמן, אז מה, יש לך אבא טוב, ובעז"ה אתה תתחתן, ואתה גם תעיר לילדים שלך, ותדריך אותם מה נכון לעשות, מה קרה אם אבא שלך אמר לך ללכת להתפלל, יש לך אבא טוב שדואג לך, ובעז"ה אתה תגיד את זה לילדים שלך, ואם אשתך צועקת, אז היא קצת מתוחה ולחוצה, לא קרה כלום.

להצדיק את האשה

אצל רבינו שלום בית היה מהדברים החשובים ביותר, אל תוותר על אשתך בגלל חברים, אל תוותר על אשתך בגלל בני משפחה, תלך הביתה, ותצדיק אותה, לפעמים הבעל אומר, אני הולך הביתה, אני לא הולך להתווכח איתה, אבל אני יגיד לה: תדעי שאני לא הולך להתווכח, אבל את לא צודקת בכלל. המשפט הזה לא רק שלא עזר כלום, אלא זה עוד יותר גרוע מלהישאר במשרד, כי אשה צריכה רק שתצדיק אותה, שתגיד שהיא צודקת, אברך אומר, שאבא שלו צריך את העזרה שלו, ואשתו צועקת עליו, תגיע ברגע זה הביתה, ואם אתה לא מגיע אל תגיע בכלל, מה עושים כאן, אבא שלו חייב עזרה סיעודית, ואשתו מאיימת לנעול את הדלת, אם הוא לא חכם, הוא אומר לה, אני מגיע הביתה אבל תדעי שאת לא צודקת, המשפט הזה לא עשה כלום, אתה כבר יכול להישאר אצל אבא שלך, בעל חכם עונה לה, את צודקת לגמרי, אני צריך להיות בבית, ואני מיד יגיע הביתה, אולי אני יכול עוד טיפה להיות עם אבא שלי, והיא תתן לו להיות שם, היא רק צריכה שתתן לה את הצדק, ושתתחשב בה וברגשותיה, אחרי זה היא תסכים להכל, אני אומר את אותם דברים כל שנה לגבי אומאן, כשהאשה מציבה רגל ואומרת שהיא לא מסכימה שהוא יסע, בעל חכם אומר לה, אם אתה לא רוצה שאני אסע, אני באמת לא אסע, אבל אני מאוד מבקש ממך, זה החיים שלי,

תפסיק להגיד 'תורות' כל הסעודה, תדבר עם הילדים תשוחח איתם, ותספר להם את החדשות של השבוע, איך שהגאווה האמריקאית מתפרקת, כשרואים שסוכני דאעש מסתובבים בתוך ארה"ב, ועושים פצצות במרכז המדינה, עד היום היה לאנשים כרית בשם 'אף בי עי' [FBI] על זה הם ישנו, ועל זה הסתמכו, ועכשיו הכל התערער להם, לא דובים ולא יער, אין להם על מה לסמוך, רואים שא"א לסמוך על אף אחד, כי אם על הקב"ה, והמדינה אומרת שהולכים לחקור את זה, תספרו את זה לילדים, אל תבהילו אותם ח"ו, אלא תחזקו אותם, אלא תגידו להם שהקב"ה כאן ואיתם, כשהאבא בעצמו נבהל עד עמקי נשמתו, והוא אומר לילד עם קול בהלה, 'אני כאן בשבילך', והילד שומע בקולו כמה שהאבא מפחד, אז האבא באמת מפחיד את ילדיו, אבל כשאומר 'הקב"ה כאן בשבילי ובשבילך', כולם יהיו מאוד שמחים, וכשהבן שלך מספר לך שהמלמד שלו לא אוהב אותו, כי המלמד צעק רק עליו, והוא לא צעק על החבר שלו שגם נתן לו מכה וכו', תקשיב לו, ותגיד לו כמה הוא ילד טוב, תבנה את הילדים.

אשה מתוחה קצת ומותר לה לצעוק

אף פעם אל תזכיר בבית סיפורים ישנים, תרגיע אותה, ותרגיע את עצמך, ואל תעלה כאב ישן, החכמים של היום אומרים שצריך לדבר שוב על מה שהיה, ללבן את הסיפורים מחדש, וללעוס את זה שוב ושוב, ולהרגיש את הכאב... רבינו לא אחז מזה, רבינו אמר שצריך לשכוח את הכאב שהיה, מה שהיה היה, ועכשיו מתחילים דף חדש, עכשיו הקב"ה יעזור, אתמול פגעת בי, אבל כבר ביקשתי סליחה, זהו, דף חדש, לא מזכירים שפעם אמא שלה פגעה בה, והיא נסגרה בחדר וצעקה... מה כבר קרה, היא היתה מתוחה, היה לה יום קשה עם הילדים, אז היא צעקה, ולכן תזכיר לה את זה כל יום? בחורים אומרים לפעמים

כשהם מראים לך את הדפים שלהם, ואת הקשקושים שלהם.

ילדים שיש להם אבא לא צריכים מתנות

וכשאתה לא מתייחס לילדים שלך, אל תתמה למה אחרי זה בחנוכה הם מבקשים מתנות גדולות, כי אין להם אבא כל השנה, כמו היתומים שמקבלים בחנוכה מכל הארגונים מתנות גדולות, ברוך השם אני לא נתתי שום דבר בחנוכה לילדים שלי, לא השנה ולא שנה שעברה ולא אף פעם, ואני אף פעם לא קניתי מתנה לאשתי ליום הולדת, אני לא אומר לכם לעשות את זה, אבל אני כל השנה אבא ובעל, ומדברים יפה כל יום, ולא צריך להתפייס פעם בכמה שבועות, ואני לא צריך להזכיר את זה ביום הולדת, אני לא מוציא אותה למסעדה ביום הולדת שלה, והיא לא מוציאה אותי, היא לא יודעת מתי היום הולדת שלה, ואני לא יודע מתי שלה, העיקר זה לתת לה את הלב ואת המוח ואת הזמן.

ד' יעזור שנוכל לקחת מרבינו את ענין התפילה, בי אדוני, וזאת חנוכה ילווה אותנו לכל השנה, מה זה חנוכה, להודות ולהלל, ד' יעזור שנוכל בכל השנה להגיד בכל זמן 'תודה לך הקב"ה על כל מה שאתה נותן לי', ד' יעזור שנוכל לציית לרבינו, ובעז"ה בשבוע הבא נתכנס להילולת ר' נתן זי"ע, וגם נעשה סיום על סדר בראשית, אפשר להיות אברך חסידי חשוב, אבל לא עוברים על הפרשה, אנחנו נזכור בעז"ה כל יום ללמוד קצת חומש, וקצת משניות, וקצת לדבר אל ד', כעת אפשר לעשות קצת שאלות ותשובות, שכולם ישמעו, שלא יקפצו כולם עלי, תמיד אחרי השיעור כולם קופצים, ואף אחד לא שומע.

אני אומר לכם שזה עובד, תמיד יש איזה יוצא מן הכלל שטוען שאצלו זה לא עבד, אבל אני יודע שזה חייב לעבוד תמיד, היא רוצה ללכת בשבת להוריה ואתה רוצה ללכת להורייך, תגיד לה, אני אלך איתך לאן שתצאי, אבל אני מבקש ממך תעזרי לי השבוע, איך אני יכול ללכת אצל אבא שלי, מה אני אומר לו, והיא תתן לך ללכת, אל תעשה אותה לסמרטוט, היא לא בבית רק לגדל את הילדים ולעבוד קשה, תראה לה כמה שהיא באמת חשובה לך.

לא להיות עם הטלפון בבית

כשאתה שואלת אותך איך היה היום, ואתה יושב עם הטלפון, אתה בכלל לא יודע מה ענית לה, אפילו מלאך לא יכול לעשות ב' שליחויות, ובטח שלא אדם, היא שואלת האם ללכת עם הילדים לרופא או שאתה תלך, ואתה עונה לה, וואו, מה נכנס כאן, וואו, אתה אפילו לא יודע מה היא שאלה, ואם אתה לא תתן לה את היחס, היא כבר תמצא מי שיתן לה יחס, ירחם השם, אתה בכלל לא צריך טלפון בעבודה, אני לא רואה את העסק שלך, עסק מאוד חלש יש לך... אבל בוא נגיד שאתה צריך את זה לעבודה, למה אתה מגיע הביתה עם זה, מה יש לך מזה, מה אתה כבר רואה שם, אתה רואה שיש עכשיו שלג באומאן, ממש חשוב שתדע מזה, אותי לא מעניין אם יש שלג באומאן, ומה יקרה אם לא אדע מיד מה היה בניו אירלנד, אני לא יודע בדיוק איך אומרים את זה, ניו אורלינס, ואני לא מדבר ח"ו על מי שמכניס את הטלפון שלו לחדר שינה, מה אתה כל כך מזלזל באשתך, היא סמרטוט שלך? אתה לא צריך בכלל את הטלפון, אבל בטח ובטח שאתה לא צריך את זה בבית, תקשיב לילדים שלך

שאלות ותשובות אחרי השיעור

עושה עם כל הליצים, לא הייתי אומר שהם צודקים, אבל כשהיו שואלים אותי, מה הפשט שמוהרא"ש התחיל ללבוש בגדי אדמורו"ת, אמרתי, אני לא יודע, זה באמת פלא גדול, ואז היו אומרים לי, שמעתי שהאדם הכי קרוב למוהרא"ש, עזב אותו, אמרתי, כן, גם אני שמעתי, זה באמת פלא גדול, ואז היו אומרים, למעשה כולם עוזבים בסוף את מוהרא"ש, עשיתי ככה עם היד, כאילו כן.

אני מבקש ממך דבר אחר, אל תילחם עלי, אם מישהו עושה צחוק מראש הישיבה שלך, ואתה רוצה להילחם על כבודי, אז תלך מיד הביתה וקח מטאטא ותנקה את הבית, תעזור לאשתך, זו תהיה העזרה שלך בעבורי, ואם מישהו פגע בך, לא קרה כלום, אתה חושב שפוגעים רק בברסלב, יש אנשים שיש להם שאלות וקושיות על כל החסידיות, יראי השם מדברים יפה לכל אחד על מקומו, אבל יש כאלו שמתיישבים בחדר מלמדים, ואוכלים קצת, ולוקחים מישהו ומתנפלים עליו ומוצצים לו את הדם עם קושיות על החסידות שלו, פעם זה ברסלב ופעם זה חסידות אחרת, העיקר לשבת ולעשות צחוק ממישהו, מה אפשר לעשות, ככה זה.

ש. מה עושים עם ילד, שכשמתנהגים איתו בתקיפות, הוא מתנהג יפה,

ש. כשילד מתלונן שנשפך לו איזה חטיף וממתק, והוא מתחיל לבכות על זה, האם זה הזמן להשתתף בכאב שלו, או להגיד לו שהקב"ה מנהל את העולם ויש לזה חשבון?

ת. צריך לעשות את שניהם יחד, תמיד צריך להשתתף בכאב שלו, ואחרי זה להגיד לו, גם זו לטובה, הקב"ה בוודאי עשה כאן משהו טוב, כואב לי מה שקרה כאן, אבל הקב"ה בוודאי עשה משהו טוב, מתי תלמד את הילד שיש מושג של 'גם זו לטובה', מלמדים את הילד לא לכעוס, ומלמדים אותו ש'לכעוס' לא יעזור, ומנסים להביא לו ממתק אחר ולעזור לו, זה לא סתירה, זה הולך ביחד.

ש. אני שואל על חדר מלמדים, כי אני מלמד, אבל אני מאמין שזה יכול להיות בכל מקום אחר, מה קורה כשיושבים יחד, ומישהו מתחיל לעשות ליצנות על ברסלב, ושואל כל מיני שאלות של ליצנות, האם לצאת ולברוח, או כן לענות לו?

ת. זו באמת שאלה ששייכת בכל מקום ומקום, כשמישהו מנסה לפגוע בך, תמצא את הדרך המהירה ביותר איך להתפטר ממנה, אם הוא שואל אותך שאלה על ברסלב, תגיד לו שגם לך זה קשה ואין לך תשובה, ככה אני הייתי

ת. הוא יכול לכתוב לי מכתבים, הוא יכול לגשת אלי ולהגיד לי גוט שבת, לא חייבים לברוח מיד בסיום התפילה, אני לא צל שחור, מותר להגיד לי גוט שבת, ואז אשאל מה נשמע ואדע אם אוכל לעזור לך, יש תלמידים שלא רק שחיתנתי אותם, אני עשיתי אותם יש מאין ממש, ואני מגיע בשבת לבית כנסת, ואני חושב שאחרי התפילה, אשאל אותם מה נשמע, ואחרי התפילה אני רואה שהם ברחו, ממה מפחדים, מפחדים שאצעק עליהם? אין מה לחשוש על זה, אין חוששים למיעוטא, אותו דבר, אחרי שיעור, מותר לבוא ולהגיד לילה טוב, לא צריך לברוח, לפעמים זה נובע מאיזה פחד, עוברים ואומרים יפה לילה טוב ובוקר טוב.

אני מגיע לאומאן כל שנה עם התלמידים, כמה אנשים עוברים להגיד 'לשנה טובה', אתה ספרת ארבע מאות איש, אני יכול להגיד לך בדיוק את כל השמות של כל אלו שלא עברו, אני לא מדבר על מי שלא הגיע לאומאן, אני מדבר על אנשים שהם באומאן, הם הרי תלמידים שלי, הם ממש הבנים שלי, אבל הם לא עוברים להגיד גוט יו"ט, אני לא מדבר על מקורבים חדשים שרק עכשיו הגיעו, ואני לא מכיר אותם, אבל אברכים שעבדתי איתם שנים, ממה אתה מפחד לעבור ולהגיד גוט יו"ט.

כשמגיעים לביהמ"ד מותר להגיד בוקר טוב, אני מלמד את הבחורים בשיבה להגיד כל יום בוקר טוב ולילה טוב, וכל מלמד צריך ללמד את הילדים בכיתה שלו, שלפני שהולכים הביתה אומרים ערב טוב, יש בחורים מאוד סגורים, אבל אני אומר להם שחייבים לבוא כל יום ולהגיד: בוקר טוב, ולילה טוב, אני לא מכיר את כל המילים היפות שיש על זה, חברתי סוציאלי... חייבים להגיד בוקר טוב, אני לא רוצה לשמוע מחמץ אחרי החתונה, שאתה ברוחת אחרי הסעודה, בלי להגיד

אבל ברגע שמתחילים לתת לו מילים טובות, הוא פשוט משתולל?

ת. יש ילדים שלא יודעים איך לקבל מילה טובה, הילד לא קיבל אף פעם מילה טובה בבית, וכשאתה מתחיל לתת לו מילה טובה, הוא יכול לעשות דברים שנראים כמו חוצפה, אני ראיתי את זה גם אצל בחורים, אבל בעיקר אצל ילדים, ככה זה, צריך רק לזכור, שאת הילד הזה צריך ללמד איך לקבל מילה טובה, אם למשל אני אומר לך, שמעתי עליך שאתה גבאי טוב, אז אתה לא תעמוד מולי ותסתכל, אלא אתה תענה לי, ש'כח, כמו שאני נותן לך איזה ממתק, לפעמים אני אומר לבחורים מילה טובה, והם נשארים ומביטים עלי, ואני אומר להם, תגידו לי ש'כח, ואחרי יומיים אני שוב אומר לו, שאני רואה שהוא לומד טוב, הוא כבר יודע להגיד לי תודה, וכך הם יכולים להתחזק, הם יודעים איך לקבל מילה טובה, אברך אומר לי, שהוא אומר לאשתו מילה טובה, והיא אומרת לו, אל תגיד ככה, זה מעצבן אותה, כי היא בחיים לא שמעה דיבורים כאלו, זה מוזר לה, אותו דבר זה הפוך, כשאשה אומרת מילה טובה לבעל, והוא לא יודע לקבל את זה, צריך ללמד את האנשים איך להגיד תודה על מילה טובה.

ש. מה עושים כשמגיעים אלי לכיתה, ילדים שלמדו אצלי בשנים שעברו?

ת. צריך לשאול את המנהל, כי כל מוסד יש לו את התקנות שלו בענין זה, יש מנהל שלא מרשה לילדים להיכנס לכיתות אחרות, ויש מנהל שכן מרשה, תדבר עם המנהל של התלמוד תורה שלך על זה.

ש. אברך אחד אמר לי היום בבית כנסת, שראש הישיבה כתב לו מכתב, שראש הישיבה רוצה שיהיה לו שייכות וקשר איתו, ושואל האברך, מה עלי לעשות לשם כך?

הכתות הגבוהות מסיימים את כל הפרשה חומש רש"י, ברוך השם אצלינו בתלמוד תורה, חומש רש"י זה השיעור הראשון, כי בסוף כולם ילמדו גמרא, אחרי החתונה יהיה לכל אחד שיעור בגמרא, ולכן חייבים להכניס בהם חומש רש"י שגם זה ישאר להם.

ש. מה צריך לעשות בחומש רש"י האם הכי חשוב זה הספיקים, להספיק כמה שיותר מהפרשה, או שהעיקר צריך להשקיע בזה שכל הילדים בכיתה ידעו ויבינו, גם אם יספיקו רק קצת?

ת. צריך לעבוד בשתי החזיתות, בתחילת השבוע, משקיעים כוחות שכולם יקלטו ויבינו, לומדים לאט לאט עד שכולם יקבלו קצת השגה, ואחרי זה לומדים במהירות, והילדים שקיבלו כשרונות מהקב"ה יוכלו לסיים את הכל הפרשה, תראו את הבחור כאן, הוא סיים כאן בתלמוד תורה את כל החומש רש"י, עכשיו הוא נכנס לשיבה, הוא שואל אותי שאלות בחומש רש"י, ואין לי מה לענות לו, שאלתי את אבא שלי, זה קושיות ממש חזקות, הוא יודע טוב חומש רש"י, עכשיו הוא ילמד מסכת נגעים, ויהיה לו הרבה יותר קל, כי הוא למד טוב חומש רש"י, אני לא למדתי כל כך טוב חומש רש"י בתלמוד תורה, וכל פעם כשמגיע נושא של נגעים, אני צריך לעשות לעצמי שוב סדר בראש, מה זה מצורע מוסגר ומה זה מוחלט ומה ההבדלים ביניהן.

ש. מה עושים עם הדקדוקים ברש"י?

ת. תלוי מה, יש הרבה רש"י שהם לא דקדוק, המחנה האחת, זה לא דקדוק, צריך ללמד את הילדים מה זה לשון זכר ומה זה לשון נקבה, אבל יש דברים שהם באמת דקדוק, ורבינו אמר לא ללמוד הרבה דקדוק.

גוט שבת, מותר לך ללכת, אתה לא חייב להישאר שם, לפעמים אברך התחתן, ואחרי הסעודה עומדים שם כל האחים והאחיות ומדברים, והוא לא מרגיש שזה המקום שלו, הוא מסמן משהו לאשתו, 'ויברח', למה אתה בורח, תגיד יפה, גוט שבת שווער, היה מאוד טעים, ותלך, לפעמים אברך נמצא אצל חמיו אחרי לידה, לא תמיד זו תקופה קלה, ושני הצדדים הקיצוניים לא טובים, יש כאלו שיושבים על הכורסא ומגרדים את כף הרגל, הלו, אתה אצל חמין, תעצור את הגירודים האלו לששה שבועות, אחרי זה תעשה את זה בבית שלך, ומצד שני יש כאלו שיוצאים מהחדר שלהם ובורחים החוצה, מה אתה בורח, תגיד יפה, בוקר טוב, ותלך, את הדברים האלו צריך ללמד בישיבה ובתלמוד תורה.

תמשיכו לשאול שאלות, זה שאלות שנוגעות לכל אחד, אתם יכולים לשאול כמו שהוא שאל, שאברך אחד שאל...

ש. מה אני עושה בתלמוד תורה, כשאני אומר לכל הילדים בוקר טוב, ויש ילד אחד שהוא מניח את ידיו על האוזניים ולא רוצה לשמוע, האם לא להתייחס אליו?

ת. חס ושלום, בטח שתתייחס, הוא רוצה שתסתכל עליו, אין ילד רע, צריך לעזור לו, הוא צריך שתגיד לו שוב 'בוקר טוב'.

ש. מגיע עכשיו פרשת ויחי, וראש הישיבה מזרז ללמוד את ברכות יעקב עם הילדים, האם הכוונה ל'ואני', או לשאר הברכות?

ת. תלוי בגיל הילד, קודם כל לא אומרים ואני אלא וְאֲנִי... עם הטעות, את הילדים הקטנים מלמדים את ה'ואני', ואת הגדולים יותר מלמדים עוד יותר, ועם

ת. ומה אתה עושה כשאתה שר כל מקדש, וכשאתה שר מנוחה ושמחה, אין להם סבלנות לשבת, האם אתה תדלג על זמירות בגלל הילדים, לא קרה כלום אם הם בורחים מהנרות, ואחרי זה תקרא להם בחזרה, זכותך להגיד לי, שאתה רוצה לשיר דווקא את נוסח הזמירות שמוהרא"ש כתב, אבל אל תגיד שאתה לא אומר 'ויהי נועם' שבע פעמים, בגלל הילדים, תן להם ממתקים, אני מחלק לילדים שלי ממתקים באמצע הזמירות, אני יושב עם גלידה ומחלק להם, וככה הם יושבים מולי ואוכלים גלידה חלבית ואני בינתיים שר זמירות, בכל לילה אני נותן להם משהו אחר, בלילה אחד אני נותן להם מטבעות שוקולד וכו', אסור שיהיה דבר כזה, שהזמירות תיחלש אחרי ההתקרבות של רבינו, זה לא יכול להיות, עוד שאלה אחת כי כבר נהיה מאוחר.

ש. מאז ההתקרבות כבר לא מעניין אותי כל מיני מנהגים, כגון איך להחזיק את הגביע בעת קידוש?

ת. אם זה מנהג אני לא יכול להגיד לך על זה, אני כן יכול להגיד לך, שצריך להחזיק את הגביע ולהיות מאוד בשמחה.

ד' יעזור שיהיה לכם שבת שמחה, והמקום כאן יהיה מקום שעושה פירות, שלא יהיה כאן אילן סרק, שלא יהיו כאן אותם עשר אנשים, אלא שהמקום הזה יהיה מגנט שימשוך עוד אברכים ועוד אברכים לשמוע את העצות של רבינו.

ש. אחרי ההתקרבות שלי, ואחרי שאני קיבלתי את הלימודים של רבינו, שיש תכלית, ועושים התבודדות, אני מרגיש שהרבה דברים קיבלו אצלי זלזול, למשל הייתי אומר את כל הזמירות שבת, והיום אני יושב עם הילדים ושר איתם קצת?

ת. זה לא יכול להיות, כי רבינו הוא הרבי היחיד שאומר שצריך היהדות זה לשיר זמירות, אולי אתה לא מספיק ברור בלימודים של רבינו, אמרתי לבחורים בליל שבת בעת ששרנו שלום עליכם, מה צריך לעשות בחסידות שממנה אתם מגיעים, כדי להיות ה'שפיץ', איזה עבודות צריך לעשות, למשל בחור שהגיע מצאנז - קלוזינבורג אמר, שאם הוא ידע אלף דף גמרא בעל פה, הוא יקבל את התואר 'מורינו', וזה עבודה קשה מאוד, אבל אצלינו בברסלב מי יכול לזכות להיות ה'שפיץ', לשיר זמירות שבת, זה עיקר היהדות, מי שיכול רק לשיר, הוא יכול להיות השפיץ, ולא יכול להיות שבגלל שהגעת לרבינו, אתה שר פחות זמירות.

אני יודע כמה אני השתפרתי בזמירות אחרי ההתקרבות לרבינו, אני תמיד הייתי שר אצל אבא שלי בנרות חנוכה, זה היה כל כך ארוך ומשעמם, לא ידעתי כמה הדבר חשוב, ושרתי כל הזמן, וכשהגעתי לרבינו ונודע לי כמה זה עיקר היהדות, א מתיחה.

ש. גם אני לא יכול להגיד שבע פעמים 'ויהי נועם', כשהילדים נמצאים שם, מה הם יעשו בכל הזמן הזה?